

Aan
de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
10 mei 2005		E/EP/5026545	2

Onderwerp
MEP

I. Inleiding

Op 1 juli 2003 is de wijziging van de Elektriciteitswet 1998 in verband met de milieukwaliteit van de elektriciteitsproductie (MEP) van kracht geworden. Met deze wet heb ik een impuls willen geven aan het duurzame energiebeleid en de bijdrage van duurzame energie aan het terugdringen van het klimaatprobleem. De MEP betekende een omslag van vraagstimulering naar (binnenlandse) aanbodstimulering. Opzet hiervan was het “buitenlandlek” als gevolg van het gekozen systeem in de Wet belastingen op milieugrondslag te dichten en de binnenlandse, al jaren stagnerende productiecapaciteit voor duurzame elektriciteit te doen toenemen. De MEP moest het mogelijk maken de in Europa afgesproken doelstelling van 9% duurzame elektriciteit in 2010 voor Nederland te realiseren. Naast het verschil in aangrijpingspunt (aanbod versus vraag) was de introductie van meerjarige zekerheid voor investeerders het belangrijkste verschil van de MEP met voorgaand instrumentarium.

Met mijn brief van 31 augustus 2004 (Kamerstukken II 2003/4, 28665, nr. 49) heb ik u de uitkomsten van een tussenevaluatie van de MEP reeds toegezonden. Het was toen nog te vroeg om te oordelen over de resultaten van de MEP. Op dit moment is het voor mij wel mogelijk een balans hiervan op te maken: de MEP heeft het investeringsklimaat sterk verbeterd en daardoor geleid tot een duidelijke toename in productie van duurzame elektriciteit in Nederland en de totstandkoming van nieuwe projecten. Door de introductie van de MEP is het mogelijk geworden de beoogde 9%

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5

Doorkiesnummer
(070) 379 63 74

Telefax
(070) 379 63 58

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Email ezpost@minez.nl
Website www.minez.nl

Behandeld door
drs. M.G.H. Verhagen

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

in 2010 daadwerkelijk te realiseren. De recent verschenen ECN-referentieraming Energie en Emissies 2005-2020¹ bevestigt dit beeld.

Door het snelle succes van de MEP is de productie van gesubsidieerde duurzame elektriciteit sneller gestegen dan verwacht. Mede als gevolg daarvan dekken de inkomsten de uitgaven voor de MEP niet meer geheel. Dat kan ertoe leiden dat de met de MEP gemoeide bedragen toenemen tot een hoger bedrag dan nodig is om de doelstelling te halen. Om dat te voorkomen is het noodzakelijk om budgettair meer greep op de MEP te krijgen. Om die reden stel ik voor de MEP om te vormen tot een regeling die de beoogde groei naar 9% duurzame elektriciteit op een gecontroleerde wijze kan faciliteren. De kracht van de MEP, te weten meerjarige zekerheid op projectniveau, blijft daarbij behouden.

Verder kom ik met deze brief de toezegging na uit het AO van 20 januari jl.² om u te informeren over de resultaten van het DTe onderzoek naar de oorzaken van de te lage inkomsten van de MEP. De tevens in het AO toegezegde brief met de hoofdlijnen van het WKK beleid na 2005 stuur ik de Kamer separaat toe. Er zijn inmiddels diverse beleidsonderbouwende onderzoeken afgerond, en de analyse daarvan vergt nog enige tijd. Ik zal u over de uitkomsten hiervan zo spoedig mogelijk nader informeren. Tegelijk met deze brief ontvangt u op basis van artikel 72p, derde lid, van de Elektriciteitswet 1998 de ministeriële regeling waarmee ik de verder in deze brief vermelde korte termijn maatregel ter lediging van de dreigende financiële tekorten in de MEP doorvoer. Later, zonder tegenslag binnen een maand, ontvangt u ook de regeling met het voorstel voor de subsidiebedragen voor de AVI's voor de 2^e helft 2006 en 2007. Omdat de conceptregeling voor de AVI's nog op uitvoerbaarheid wordt getoetst, was het niet mogelijk deze regeling tegelijk met deze brief mee te sturen.

II. MEP: op weg naar 9% duurzame elektriciteit in 2010

Uit recente cijfers van het CBS blijkt dat de duurzame elektriciteitsproductie in Nederland in 2004 met 1,2% is toegenomen tot 4,5% van het totale elektriciteitsverbruik. In 2003 was er nog sprake van een stagnatie van de groei van het aandeel duurzame energie. De grote stijging in 2004 duidt er op dat de MEP het investeringsklimaat voor duurzame energie sterk heeft verbeterd. Er is met name een forse groei in het productievermogen aan windenergie en biomassa. Deze duurzame energie opties hebben prioriteit in het duurzame energiebeleid van de overheid. Ik verwacht, gezien het huidige tempo van nieuwe duurzame energie-investeringen, dat de tussendoelstelling voor eind 2005 (6%) op weg naar de in EU verband

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, bijlage bij 28240, nr 28

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, nr 55

afgesproken Nederlandse doelstelling van 9% duurzame elektriciteit in 2010 zal worden gerealiseerd. ECN onderschrijft dit in zijn referentieramingen³.

Tevens is er door een daling van de onrendabele top sprake van een daling van de MEP subsidiebedragen voor de grootste categorieën, wind op land en grootschalige biomassa met 15% in periode 2003-2007. Ik voorzie dat deze daling van de subsidiebedragen zich ook na 2007 zal voortzetten en ook voor de andere categorieën gaat optreden. Dit is het gevolg van leereffecten van de technologie en van opschaling van het in Nederland (en daarbuiten) opgestelde duurzame energie vermogen.

Het doel van de MEP bij warmtekrachtkoppeling (WKK) is het behouden van het huidige opgestelde vermogen. Dit doel is eveneens grotendeels gerealiseerd. Het perspectief voor WKK is inmiddels door de verbeterde marktomstandigheden iets gunstiger. Daardoor was het mogelijk de MEP subsidie voor WKK in 2005 enigszins te verlagen.

III. MEP: ontwikkeling inkomsten en uitgaven

Inkomsten MEP

De inkomsten van de MEP uit het zgn. afnemertarief vallen structureel ca. 7 % lager uit dan begroot. Dit blijkt uit het recent afgeronde onderzoek dat de DTe heeft laten uitvoeren door een externe accountant. De oorzaak ligt er vooral in dat het aantal aansluitingen waar het afnemertarief is geheven, lager is dan het aantal aansluitingen waar bij de start van de MEP van uit is gegaan. Tevens is bij de opzet van de MEP geen rekening gehouden met een aantal (oninbare) niet-actieve aansluitingen. Daarnaast hebben vertragingen in de afdracht tot tijdelijke tekorten van ca. 2% geleid in de inning van het afnemertarief, maar deze zullen mettertijd verdwijnen. Tenslotte constateert de externe accountant gebrekkige controlemogelijkheden op de door netbeheerders afgedragen afnemertarieven aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet (TenneT). Hij beveelt aan de definitie van verblijfsfunctie nader te specificeren omdat deze in de uitvoeringspraktijk onduidelijk is.

In tabel 1 zijn de inkomsten van de MEP tot en met 2005 weergegeven. Ten opzichte van de raming zullen de inkomsten uit het afnemertarief tot en met 2005 in totaal ca. €56 miljoen minder bedragen dan aanvankelijk was voorzien.

Tabel 1 Inkomsten MEP 2003-2005 (in M€)

In mln €	Raming	Realisatie/prognose	Vershil
2003	129	122	-7
2004	298	277	-21

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, bijlage bij 28240, nr 28

2005	402	374	-28
Totaal			-56

Uitgaven MEP

De MEP is succesvol. De productie van duurzame elektriciteit is in 2004 met 25% ten opzichte van 2003 gestegen. De tussendoelstelling van 6% eind 2005 is naar verwachting haalbaar gezien de op dit moment ingediende MEP subsidieaanvragen. De uitgaven van de MEP op korte en langere termijn zijn echter een punt van zorg. Tot en met 2005 zijn de verwachte uitgaven weergegeven in tabel 2 (zie hieronder). De totale overschrijding van de uitgaven ten opzichte van de raming is tot en met 2005 ca. €118 mln.

De belangrijkste oorzaak van de overschrijding in de afgelopen periode is een flink hogere subsidieclaim dan verwacht op het gebied van grootschalige biomassa (productie-installaties met een nominaal elektrisch vermogen van meer dan 50 MW) en windenergie (waaronder het renoveren van bestaande windturbines). Ook voor WKK zijn de uitgaven in de jaren 2004 en 2005 hoger dan aanvankelijk geraamd. De oorzaak hiervoor ligt vooral in de bij amendement ingevoegde bepaling dat ook de door WKK-installaties opgewekte en niet aan het net geleverde elektriciteit (het zgn. eigen verbruik van deze installaties) voor subsidie in aanmerking komt⁴. De ramingen kennen overigens nog veel onzekerheden, onder meer als gevolg van onvoorziene latere start van projecten en klimatologische omstandigheden (wind, zon) die lagere dan wel hogere productie tot gevolg kunnen hebben.

Tabel 2: uitgaven MEP 2003-2005

	<i>Uitgaven: Raming</i>				<i>Uitgaven: realisatie + prognose (M€)</i>				<i>Uitv. Kstn (M€)</i>	<i>Verschil (M€)</i>
	DE	WKK	KNFE	Totaal	DE	WKK	KNFE	Totaal, excl. Uitv. Kstn.		
2003	71	47	11	129	63	44	0	107	4	-18
2004	181	94	23	298	214	123	0	336	6	+44
2005*	285	94	23	402	372	116	0	488	6	+92
Totaal										+118

*2005 raming

DE= duurzame elektriciteit

WKK= warmtekrachtkoppeling

KNFE= klimaatneutrale fossiele elektriciteit

Uitv. Kstn. = Uitvoeringskosten

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28665 nr 14

Met de huidige voorziene groei voor duurzame elektriciteit wordt in 2010 de EU doelstelling van 9% duurzame elektriciteit gehaald. In onderstaande tabel zijn de ramingen weergegeven voor de periode 2005-2010, uitgaande van een geleidelijke en gelijkmatige jaarlijkse groei van 0,6% voor duurzame elektriciteit na 2005. Aanname hierbij is dat ten gevolge van de in deze brief genoemde korte termijn maatregelen (zie par. IV) geen nieuwe aanvragen in de periode 2005-2007 worden gehonoreerd voor grootschalige biomassa en wind op zee. Voor de raming van de uitgaven voor deze 2 categorieën is vooralsnog uitgegaan van een doorgroei na 2007 van grootschalige biomassa tot 500 MW en wind op zee tot 700 MW in 2010. Voor de periode 2005-2010 geldt uiteraard in sterkere mate dan voor de cijfers in tabel 2 dat de cijfers ‘best guesses’ zijn. Ook de maatschappelijke kosten-baten-analyse naar duurzame elektriciteit die momenteel door CPB en ECN wordt uitgevoerd en naar verwachting in juni is afgerond, kan gevolgen hebben voor de ontwikkelingsperspectieven van de verschillende opties en de inzet van de MEP hierbij. Mede op basis van voorgenoemde kosten-baten-analyse wordt gezien hoe de MEP vooral de meest doelmatige vormen van duurzame elektriciteit kan stimuleren.

Tabel 3: ramingen uitgaven MEP 2005-2010 (in M€)

	DE	WKK	KNFE	Uitvoeringskosten	Totaal (M€)
2005	372	116	0	6	494
2006	464	116	0	6	586
2007	523	116	0	6	645
2008	537	116	23	6	682
2009	571	116	23	6	716
2010	632	116	23	6	777

Voor het onderdeel WKK zullen de daadwerkelijke uitgaven sterk afhangen van de vormgeving van het beleid na 1-1-2006 en de marktomstandigheden van WKK. Vooralsnog is in de ramingen het bedrag van de huidige uitgaven aangehouden. Ik voorziet voor het onderdeel KNFE, klimaatneutrale fossiele elektriciteit, tot 2008 geen uitgaven in de MEP. De reden hiervoor is dat in de komende jaren KNFE-projecten zich bevinden in de onderzoeks- en demofase. Voor projecten in deze fase is het EOS- en UKR- instrumentarium meer geschikt dan de MEP. Het voor KNFE bestemde MEP-budget wordt daarom verondersteld vrij te vallen voor de andere twee MEP categorieën. Wel zal er de komende jaren gewerkt worden aan het verbeteren van de juridische, maatschappelijke en economische randvoorwaarden voor schoon fossiel projecten, alsmede het vergroten van de technologische kennis erover.

Cruciaal hierbij is dat ook CO2-opslag mee gaat tellen voor de Kyoto- en evt. post-Kyoto-taakstelling. Dit is nu nog niet het geval maar wel een voorwaarde voor het activeren van de MEP voor deze categorie. Daarnaast is het van belang dat CO2-opslag in de toekomst kan plaats vinden in lege gasvelden. Ook zijn R&D en internationale samenwerking nodig om de schoon fossiel opties marktrijp te maken. Door werk te maken van hier voorgenoemde randvoorwaarden verwacht ik dat de optie schoon fossiel op termijn kansrijker wordt.

Totaalbeeld

Tot en met 2005 heeft de MEP te maken met oplopende tekorten door enerzijds te lage inkomsten en anderzijds te hoge uitgaven. In totaal gaat het om ca. 174 mln € ultimo 2005.

Tabel 4 samenvattend financieel overzicht MEP t/m 2005

<i>Mln €</i>	<i>Inkomsten</i>	<i>Uitgaven</i>	<i>Saldo</i>
2003	122	111	+11
2004	277	342	-65
2005	374	494	-120
Totaal			-174

Zonder maatregelen zullen de tekorten in en na 2005 verder toenemen. Dit probleem kan vooral urgent worden bij nieuwe subsidieaanvragen in de categorieën wind op zee en grootschalige biomassa. Projecten in deze categorieën zijn zeer grootschalig en het risico is dus groot dat een beperkt aantal subsidieaanvragen er toe leidt dat de productie en daarmee de uitgaven tot een hoger niveau oplopen dan voor het halen van de doelstelling noodzakelijk.

Op de langere termijn verwacht ik dat in de periode 2010-2015 een omslagpunt in de stijging van de uitgaven komt. Reden is dat de vrijval door het aflopen van oude MEP-beschikkingen (na 10 jaar of maximale vullasturen) op een gegeven moment groter zal zijn dan de jaarlijkse uitgaven aan nieuwe MEP-beschikkingen (met naar verwachting lagere subsidie per KWh door dalende tarieven). Met andere woorden de groei van de totale MEP-uitgaven zal dan afvlakken, c.q. op een gegeven moment kunnen dalen. Uiteraard wordt dit tijdstip beïnvloed door het eventueel verhogen of verlagen van ambities, uitgavenbeperkende maatregelen zoals het maximaliseren van de MEP-uitgaven per jaar en het beleid voor en de marktsituatie van WKK.

IV. Maatregelen: korte termijn en lange termijn

Om de MEP financieel en beheersmatig in het juiste spoor te houden zijn op korte en langere termijn maatregelen nodig. De structurele maatregelen vergen wijziging van de wet waarvoor tijd nodig is. Bij dit alles is mijn inzet dat het huidige positieve investeringsklimaat en de huidige effectiviteit van de MEP behouden blijft. Wel moeten er grenzen aan de groei van het te subsidiëren volume aan duurzame elektriciteit gesteld gaan worden. De bovengrens van dat volume en dus voor de daarmee samenhangende uitgaven op het gebied van duurzame elektriciteit moet mijns inziens worden gevormd door de doelstelling van 9% in 2010, en de binnen EU-verband eventueel nader vast te stellen doelstelling voor na 2010. In het nog te publiceren Energierapport zal ik nader ingaan op de doelstelling van na 2010, die af zal hangen van het post-Kyoto beleid, het Europese ambitieniveau en de ontwikkeling van de prijs/prestatie verhouding van de verschillende duurzame energie-opties. Het bij de doelstelling(en) benodigde totale subsidiebudget zal in een maximum jaarbudget worden vertaald. Hiertoe zal ik de wet aanpassen. Dit wetstraject vergt naar verwachting 1½ jaar. Het belang van het verkrijgen van grip op de uitgaven van de MEP noodzaakt echter tot een snelle aanpassing van de MEP. Daarom neem ik, vooruitlopend op de effectuering van de beoogde wetswijziging, de hieronder genoemde korte termijn maatregelen.

Korte termijn maatregelen

- In de huidige MEP regelingen subsidiebedragen duurzame elektriciteit (2005, 2006 en 2007) zullen de subsidiebedragen voor nieuwe aanvragen voor de categorieën grootschalige zuivere biomassa en wind op zee op nul worden gezet totdat de structurele maatregelen (zie verder) zijn besproken met de Tweede en Eerste Kamer en zijn ingevoerd. Voor deze twee categorieën is het risico te groot dat enkele zeer grote projecten zeer veel budget zullen claimen. Daardoor ontstaat een stimulering die groter is dan noodzakelijk om de doelstelling te bereiken. Dit is ongewenst omdat de kosten van overschrijdingen op de burger via het aansluittarief verhaald moeten worden. Ter illustratie: 1 windpark op zee met een omvang van 350 MW betekent bij het huidige subsidiebedrag ongeveer een MEP claim van 100 mln €per jaar (15€per huishouden). Op dit moment zijn er zo'n 70 aanvragen voor een Wbr-vergunning ingediend bij Rijkswaterstaat met een totaal vermogen van 8000 tot 10.000 MW aan windenergie. Het tijdelijk op nul zetten biedt als neveneffect de gelegenheid de resultaten van de maatschappelijke kosten-batenanalyse van duurzame elektriciteit die momenteel door CPB en ECN wordt uitgevoerd, te betrekken bij de discussies met de TK over de kosteneffectiviteit van de verschillende opties en de bijdrage van deze opties in de gewenste transitie naar een duurzame energiehuishouding.
- De concept ministeriële regeling inzake het op nul zetten van de subsidiebedragen in het kader van de MEP voor de categorieën wind op zee en grootschalige zuivere biomassa wordt uw Kamer hierbij op basis van artikel 72p,

derde lid, van de Elektriciteitswet 1998, voorgelegd. In de Elektriciteitswet 1998 is vastgelegd dat ik voorgenomen (wijzigingen van).subsidiebedragen in het kader van de MEP voorafgaand aan de vaststelling aan de Kamer voor dien te leggen. Deze zogenaamde voorhangprocedure voorziet er vervolgens in dat indien de Kamer de voorgenomen wijzigingen met mij wenst te bespreken er binnen één maand na ontvangst van deze brief een overleg met mij dient te worden gepland. De invoering van de voorgestelde maatregel zal in dit bijzondere geval gelden vanaf de datum van verzenden van deze brief aan de Kamer. Dit om het risico op claimgedrag om de nieuwe situatie voor te zijn, te beperken (vgl. ervaringen EPR en WIR). Dit zou de effectiviteit van de maatregel immers ernstig schaden en de introductie van nieuw beleid belemmeren.

- Om verdere budget overschrijdingen te voorkomen zal de regeling subsidie bedragen duurzame elektriciteit voor 2008 (gepland voor publicatie eind dit jaar) pas gepubliceerd worden na inwerkingtreding van de wetswijziging met structurele budget beheersingsmaatregelen. Het voornemen is hierbij de mogelijkheid mee te nemen om doelmatige vormen van duurzame elektriciteit meer te stimuleren dan de minder doelmatige.
- Voorgesteld wordt de (voorziene) overschrijding van het MEP budget in de jaren 2003 t/m 2006 door enerzijds te lage inkomsten en anderzijds de te hoge uitgaven op te lossen door in 2006 het MEP aansluittarief te verhogen tot ca. 100€ Voor de hierop volgende jaren is naar verwachting een aansluittarief nodig van eenzelfde niveau. Het Kabinet zal de gevolgen van deze verhoging van het aansluittarief voor de koopkracht betrekken in de besluitvorming in augustus a.s. over het totale koopkrachtbeeld.
- Het aanvraagformulier voor MEP-subsidie, opgenomen in de Algemene uitvoeringsregeling milieukwaliteit elektriciteitsproductie, is gewijzigd. In het aanvraagformulier wordt nu gevraagd naar verleende vergunningen, bijvoorbeeld vergunningen in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatwerken of milieuvergunningen. Aan de hand hiervan kan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zich een oordeel vormen over de vraag wanneer een installatie in bedrijf zal worden genomen en wat de geproduceerde hoeveelheid kilowattuur zal zijn. Dit is van belang om een realistische financiële planning van de MEP-uitgaven te kunnen maken.
- Aan de inkomstenkant (MEP-aansluittarief) zal de definitie van de verblijfsfunctie nader worden ingevuld zodat onduidelijkheden bij de inning verleden tijd zijn. De door de externe accountant geconstateerde gebrekkige controlemogelijkheden op de door netbeheerders afgedragen afnemerstarieven aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet (TenneT) zijn inmiddels verbeterd. Per 1 januari jl. is namelijk in de uitvoeringsregeling van de MEP een bepaling opgenomen dat netbeheerders een door een accountant geverifieerde specificatie van de afdrachten moeten opleveren.

Langere termijn maatregelen

- Om de uitgaven voor de MEP te kunnen beheersen zal de Elektriciteitswet 1998 zodanig worden gewijzigd dat de minister van Economische Zaken de bevoegdheid krijgt om jaarlijks een subsidieplafond vast te stellen. Dit plafond zal gerelateerd zijn aan de duurzame elektriciteitsproductie die nodig is om de duurzame elektriciteitsdoelstelling van 9% in 2010 via geleidelijke groei te realiseren. De wetswijzigingen hiertoe zijn in voorbereiding. Het streven is deze voor het zomerreces voor advies aan de Raad van State aan te bieden. Bovenstaande wijziging van de MEP-wet zal ik meenemen in de wetaanpassingen n.a.v. de conclusies van de tussenevaluatie⁵. Belangrijkste maatregelen naar aanleiding van de tussenevaluatie zijn: meerjarige zekerheid voor biomassa in combinatie met een doorbrekingsclausule als biomassaprijs substantieel daalt en het verlengen van de subsidiabele MEP-periode tot de technische levensduur. Deze maatregelen tezamen vragen een aanzienlijke wijziging op detailniveau van de Elektriciteitswet 1998. Ik ben daarom voornemens in het wetsvoorstel ruimere mogelijkheden voor delegatie te bieden. Daardoor ontstaat een betere aansluiting bij andere subsidieregelgeving en is het gemakkelijker in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

V. Conclusies

De MEP is een succes. In 2 jaar tijd is er sprake van bijna een verdubbeling van de binnenlandse productie van duurzame elektriciteit (van 3,3% eind 2003 naar ongeveer 6% eind 2005). Daardoor zijn ook de kosten van het MEP aanzienlijk toegenomen en is verhoging van het aansluittarief per huishouden noodzakelijk. Het is nu zaak de MEP beleidsmatig én financieel in het goede spoor te houden. Daarvoor noem ik in deze brief een aantal maatregelen die hieraan op korte termijn bijdragen. Tevens doe ik voorstellen voor een gecontroleerde doorgroei van duurzaam opgewekte elektriciteit naar 9% in 2010 en voor de hiertoe benodigde aanpassingen van de MEP.

Naar verwachting is de maatschappelijke kosten-batenanalyse van CPB-ECN over duurzame elektriciteit in juni a.s. gereed. Inzichten die hieruit komen en die kunnen leiden tot nog meer doelmatigheid zal ik uiteraard implementeren.

Van groot belang is om nu het succes en het vertrouwen in de MEP te behouden. Ik blijf daarom doorgaan op de ingeslagen weg. De productie van duurzame elektriciteit gaat nu van de fase van expansie naar die van gecontroleerde groei. De (gecontroleerde) groei zorgt ervoor dat innovatie een blijvende impuls krijgt. Immers,

⁵ Zie mijn brief van 31 augustus 2004, Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 28665, nr 49.

zonder implementatie is er onvoldoende stimulans voor investeringen door marktpartijen in innovatie. Ook ontstaat er dan geen “learning by doing” effect dat van belang is voor de leercurve van duurzame energietechnologieën. Deze koppeling van innovatie en implementatie maakt het mogelijk verdere concrete stappen te zetten in de door mij gewenste transitie naar een duurzame energiehuishouding.

(w.g.) mr. L.J. Brinkhorst
Minister van Economische Zaken